

Een uitvaart zelf regelen

Bijna alles kan en mag

Het gebeurt zelden dat nabestaanden alles zelf regelen, maar het mag wel. U kunt er ook voor kiezen slechts enkele onderdelen (bijvoorbeeld het vervoer) door een uitvaartondernemer te laten regelen. Hieronder zetten we een aantal belangrijke zaken voor u op een rij die u kunnen helpen als u de uitvaart geheel of gedeeltelijk zelf wilt regelen:

Zelf aangifte doen bij de Burgerlijke Stand

De wet zegt dat iedereen die 'kennis heeft van het overlijden' aangifte kan doen. Meestal doet de uitvaartondernemer dit, maar waarom een geboorte wel zelf aangeven en een overlijden niet? De naam van degene die aangifte doet komt op de overlijdensakte te staan. Bij het doen van de aangifte moet u de door de arts verkregen overlijdensverklaring overleggen. De ambtenaar van de Burgerlijke Stand stelt een akte van overlijden op. Deze akte is het bewijs van overlijden; u kunt afschriften krijgen om bij de notaris en instellingen het overlijden aan te tonen. De ambtenaar van de Burgerlijke Stand geeft tevens het verlof tot begraven of cremeren. Het verlof is nodig voor de [begrafenis](#) of [crematie](#).

Beslissen of de overledene een conserverende behandeling moet ondergaan

De overledene mag een conserverende behandeling ondergaan die ten hoogste tien dagen effect heeft (een lichte balseming ook wel thanatopraxie genoemd). Dat kan alleen als duidelijk is dat er geen orgaandonatie plaatsvindt. Nabestaanden mogen zelf beslissen of er thanatopraxie zal worden toegepast op de overledene.

De overledene zelf afleggen, thuis opbaren en kisten

Wanneer u niet weet hoe u een overledene moet afleggen of als u dat niet (geheel) zelf wilt doen, kunt u hulp vragen van een deskundige. Een verpleegkundige of overledenenverzorger kan u hier bij helpen. U kunt er ook voor kiezen om de laatste verzorging samen met een deskundige uit te voeren. In overleg met deze persoon kunt u van te voren aangeven wat u wel of niet wilt doen. Het is ook mogelijk om het verzorgen te bekijken zonder dat u zelf iets hoeft te doen. Overlijdt iemand in een ziekenhuis of verpleeghuis dan moet u nadrukkelijk kenbaar maken dat u bij het afleggen aanwezig wilt zijn.

Thuis opbaren kan altijd, ook als iemand in het ziekenhuis is overleden. Voor het thuis opbaren kan via de uitvaartonderneming een koelelement worden gehuurd. Wanneer thanatopraxie is toegepast hoeft er geen koelelement te worden gebruikt. Soms is het in een koel jaargetijde voldoende om de ramen op een kier te zetten. Nare geuren kunt u voorkomen met wierook, absorberende korrels of gemalen koffie.

Zelf een kist maken

Het enige dat de wet over de kist zegt is dat deze niet vervaardigd mag zijn van kunststoffen of metalen. Een uitzondering wordt gemaakt voor de kleine delen zoals handvatten, schroeven en ornamenten, omdat deze bij crematie makkelijk van de kist verwijderd kunnen worden en bij begraven de ontbinding van het lijk niet in de weg staan. Een crematiekist moet uiteraard uit brandbaar materiaal bestaan. Begraafplaatsen en crematoria kunnen bepaalde voorschriften hanteren wat betreft de afmetingen van de kist. Informeer hierover vooraf bij de betreffende begraafplaats of crematorium. Gebruikelijke afmetingen zijn 180 tot 200 cm lang en 50 tot 55 cm breed. In het hoofdstuk [begraven en cremeren](#) is een film te zien waarin stap voor stap wordt uitgelegd hoe u zelf een kist kan maken en welke materialen u daarvoor nodig heeft.

De wet heeft regels voor het aanleveren van een kist of lijkwade bij de begraafplaats of het crematorium. Op de kist of op een ander omhulsel van het lijk wordt een registratienummer aangebracht, dat correspondeert met het nummer, vermeld op een bijgevoegd document dat tevens de namen, de data van geboorte en overlijden van de overledene dan wel de geslachtsnaam van de doodgeborene bevat. Men kan voor dit document een copie van het verlov tot begraven of cremeren gebruiken, waar men een zelf verzonden nummer op aanbrengt. Datzelfde nummer zet men dan met bijvoorbeeld een sticker of een viltstift (op een onzichtbare plaats onder) op de kist. Dan is duidelijk dat deze papieren bij deze kist horen. Bij crematie voorziet het personeel van het crematorium het lijk van een vuurvast identificatiesteentje, zodat men later de herkomst van de as vast kan stellen om verwisseling te voorkomen.

Kistenfabrikanten leveren over het algemeen niet aan particulieren, maar het gebeurt wel. Tegenwoordig zijn er in diverse plaatsen uitvaartwinkels waar men als particulier een kist kan kopen.

Zonder kist begraven of gecremeerd worden

Een overledene hoeft niet per se te worden begraven of gecremeerd in een kist. Er mag ook een ander omhulsel gebruikt worden, bijvoorbeeld een lijkwade, mits deze vervaardigd is van vergankelijk materiaal. Een lijk, zonder enig omhulsel, begraven of cremeren mag niet. Men moet de overledene namelijk hygiënisch vast kunnen pakken bij het dalen in het graf of het invoeren in de oven. Kiest u voor een ander omhulsel dan een kist dan is het belangrijk vooraf bij het crematorium of de begraafplaats te informeren of dit mogelijk is, want er zijn begraafplaatsen en crematoria die dit weigeren, bijvoorbeeld vanwege hygiënische redenen.

De kist in een ander vehikel dan een rouwauto vervoeren

De wet bevat geen enkel voorschrift betreffende het vervoer van overledenen naar een mortuarium of een andere plaats van opbaring, een begraafplaats of een crematorium. In principe mag alles. Een enkele gemeente heeft in een Algemene Plaatselijke Verordening nog regels staan voor het vervoer naar de begraafplaats. Maar dit zijn uitzonderingen gebaseerd op verouderde wetgeving.

Naar het graf toedragen en in het graf laten zakken

U bent niet verplicht dragers in te huren. Begraafplaatsen zullen geen bezwaar maken als u de kist zelf in het graf wilt laten zakken en de kuil vervolgens zelf dichtgooit, maar overleg hierover vooraf met de begraafplaats.

Bij de verbranding van de overledene aanwezig zijn

De wet legt u niets in de weg als u ook de verbranding van het lijk wilt bijwonen. Of hier aan tegemoet kan worden gekomen hangt echter geheel af van het beleid en de inrichting van het crematorium. In sommige crematoria is de ovenruimte erg krap en heeft men nauwelijks of geen ruimte voor bezoekers. Het is overigens zo dat steeds meer crematoria hun ovenruimte dusdanig hebben aangepast dat nabestaanden op een goede manier aanwezig kunnen zijn bij het invoeren van de kist. Maar wederom: overleg hierover vooraf.

Locatie kiezen om gecremeerd of begraven te worden

Nederland kent gemeentelijke en bijzondere (= niet- gemeentelijke) begraafplaatsen. De beheerders van een bijzondere begraafplaats (joods, rooms- katholiek of protestants) kunnen personen van andere gezindten weigeren. Op kleine kerkelijke begraafplaatsen heeft men over het algemeen alleen ruimte voor leden van het eigen kerkgenootschap. Ook kleine gemeentelijke begraafplaatsen kunnen soms alleen bestemd zijn voor de inwoners van een bepaald dorp.

BELANGRIJK OM TE WETEN:

Begravenis of crematie mag pas na 36 uur na overlijden en uiterlijk op de 6e werkdag na overlijden

De asbus thuis bewaren

Een maand nadat de as in de bus is geborgen mag deze mee naar huis genomen worden door de nabestaanden. Het is evenwel de opdrachtgever van de crematie die beslist wat er met de as moet gebeuren. Die opdrachtgever moet daarbij de wens van de overledene volgen, als die bekend is.

Sinds enkele jaren mag de as op elk willekeurige plaats verstrooid worden, mits u vooraf toestemming heeft gevraagd van de eigenaar van de grond. Een van de belangrijkste zinnen in de wet luidt: 'De lijkbezorging geschiedt overeenkomstig de wens of de vermoedelijke wens van de overledene, tenzij dat redelijkerwijs niet geveerd kan worden.' Leg speciale wensen dan ook vast op papier of laat ze weten aan de mensen in uw omgeving.

Voorwaarden: Wat moet en wat mag niet?

- **Begrafenis** of **crematie** geschiedt niet eerder dan 36 uren na het overlijden en uiterlijk op de zesde werkdag na het overlijden.
- Na het overlijden moet de arts gewaarschuwd worden. Deze geeft een verklaring van overlijden af, waarmee een verlof tot begraven en cremeren kan worden aangevraagd.
- Begraven mag alleen op een begraafplaats en cremeren mag alleen in een crematorium.